

Briselē, 2025. gada 5. decembrī
(OR. en)

16342/25

EF 397
ECOFIN 1672
CODEC 2038

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2025. gada 4. decembris

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2025) 940 final

Temats: KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM,
EIROPADOMEI, PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI,
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI
Kapitāla tirgus integrācijas un uzraudzības turpmāka attīstīšana
Savienībā

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 940 final.

Pielikumā: COM(2025) 940 final

Briselē, 4.12.2025.
COM(2025) 940 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI,
PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI, EIROPAS EKONOMIKAS UN
SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Kapitāla tirgus integrācijas un uzraudzības turpmāka attīstīšana Savienībā

1. Eiropas Savienības konkurētspēja un kapitāla tirgu integrācija

Strauji mainīgajā globālajā vidē Eiropas Savienībai ir jāpalielina sava konkurētspēja, lai sniegtu plašus ieguvumus iedzīvotājiem un uzņēmumiem visā ES. To var panākt, pilnībā izmantojot priekšrocības, ko sniedz ES daudzveidīgais un kvalificētais darbaspēks, tās inovatīvie uzņēmumi, tās spēks daudzās svarīgās stratēģiskajās nozarēs un tās apņemšanās dekarbonizēt ekonomiku un padarīt to ilgtspējīgāku. Neraugoties uz daudziem iemesliem būt optimistiskiem, ES ekonomikas sniegums pēdējos gados ir bijis nepietiekams strukturālo nepilnību dēļ, kas bremsē tās izaugsmi salīdzinājumā ar starptautiskajiem konkurentiem un ierobežo tās stratēģisko autonomiju. Problēmu saasina īpatnējais fakts, ka bieži vien naudu ir vieglāk pārvietot uz trešām valstīm, nekā ES dalībvalstu iekšienē. Kā norādīts Dragi un Letas ziņojumos un Komisijas 2024.–2029. gada politiskajās pamatnostādņēs¹, ir steidzami jārikojas, lai uzlabotu ekonomikas sniegumu un nodrošinātu ES ar instrumentiem savas nākotnes veidošanai².

Eiropas Komisijas pilnvaru pamatā ir ES ekonomikas atdzīvīnāšana un tās starptautiskās pozīcijas stiprināšana. Konkurētspējas kompasā³ ir izklāstīts visaptverošs plāns ES ekonomikas stiprināšanai un tās potenciāla izmantošanai, un uzkrājumu un investīciju savienības stratēģija⁴ ir viens no galvenajiem šā plāna veicinātājiem. Eiropadome (*EUCO*) piekrīt, ka, lai risinātu ES konkurētspējas problēmas, ir būtiski izveidot patiesi integrētus un dziļākus Eiropas kapitāla tirgus, kas ir pieejami visiem iedzīvotājiem un uzņēmumiem visā ES⁵. Šajā nolūkā Eiropadome arī aicināja Komisiju uzlabot kapitāla tirgus uzraudzības konverģenci un efektivitāti visā ES un samazināt sadrumstalotību⁶. Turklāt Eiropas Parlaments ir pieņēmis ziņojumu, kurā atzinīgi vērtēts Komisijas paziņojums par vērienīgu tiesību aktu priekšlikumu paketi, ar ko paredzēts stiprināt tirdzniecības un pēctirdzniecības ekosistēmu Eiropas Savienībā, likvidēt šķēršļus pārrobežu darbībai un padarīt regulējumu piemērotu jaunām tehnoloģijām⁷.

¹Eiropas izvēle – Politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai (2024.–2029.); [e6cd4328-673c-4e7a-8683-f63ffb2cf648_en](https://ec.europa.eu/economy_finance/e6cd4328-673c-4e7a-8683-f63ffb2cf648_en)

²ES kapitāla tirgu integrēšana un padziļināšana dos labumu investoriem, uzņēmumiem un plašākai ES ekonomikai, nodrošinot piekļuvi plašākam finansiālo iespēju klāstam un efektīvi mobilizējot uzkrājumus produktīvām investīcijām. SVF norāda, ka tikai attiecībā uz finanšu pakalpojumiem vien iekšējā tirgus iekšējie šķēršļi līdzinās tarifam, kas pārsniedz 100 %. Holste un Bergstrēms (2025.g.) uzskata, ka pilnībā vienots kapitāla tirgus pēdējo desmitgažu laikā būtu varējis palielināt ES IKP par 7,8–8 triljoniem EUR 2024. gadā. Turklāt SVF simulācijas liecina, ka stabila kapitāla tirgu savienība varētu sniegt vienu trešdaļu no vienotā tirgus kopējiem ieguvumiem, potenciāli palielinot IKP līmeni par vienu procentpunktu.

³https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/competitiveness-compass_lv

⁴[Uzkrājumu un investīciju savienības stratēģija ES iedzīvotāju un uzņēmumu finansiālo iespēju uzlabošanai – finanses](#). Uzkrājumu un investīciju savienības stratēģijā iekļautās iniciatīvas attiecas uz iedzīvotājiem un uzkrājumiem, ieguldījumiem un finansējumu, integrāciju un mērogu, efektīvu uzraudzību vienotajā tirgū, kā arī banku nozares konkurētspēju un integrāciju. Tās izstrādātas, lai savstarpēji pastiprinātu viena otru. Piemēram, ierosinātās finanspratības stratēģijas, ieteikuma par krājkontiem un ieguldījumu kontiem un papildpensiju pasākumu mērķis ir sniegt eiropiešiem vairāk iespēju veidot savu labklājību, ieguldot kapitāla tirgos. Tomēr šie pasākumi nebūs efektīvi, ja netiks novērsti šķēršļi ES kapitāla tirgus integrācijai, jo šie šķēršļi joprojām rada augstas izmaksas un mazāku peļņu investoriem.

⁵<https://www.consilium.europa.eu/media/4dkbqesh/european-council-conclusions-lv.pdf>

⁶Eiropadome aicina Komisiju: i) nodrošināt uzraudzības prakses konverģenci; ii) pabeigt novērtējumu un darbu pie nosacījumiem, kas ļautu Eiropas uzraudzības iestādēm efektīvi uzraudzīt sistēmiski nozīmīgākos pārrobežu kapitāla un finanšu tirgus dalībniekus un, pamatojoties uz minēto novērtējumu, vajadzības gadījumā iesniegt priekšlikumu par uzraudzību; iii) ātri novērst šķēršļus tirgus virzītai tirgus infrastruktūras konsolidācijai un pārrobežu investīcijām; iv) racionalizēt spēkā esošos noteikumus un novērst dublēšanos, precizēt normatīvos noteikumus un samazināt atbilstības nodrošināšanas un ziņošanas izmaksas.

⁷Ziņojums par atvieglotu investīciju un reformu finansēšanu Eiropas konkurētspējas uzlabošanai un kapitāla tirgu savienības izveidi (Dragi ziņojums) | A10-0124/2025 | Eiropas Parlaments, 26. un 29. punkts. Ziņojumā paredzēts,

Neraugoties uz iepriekšējiem integrācijas centieniem⁸, ES kapitāla tirgi joprojām ir pārāk sadrumstaloti un neefektīvi, lai mobilizētu milzīgo ES uzkrājumu kopumu nolūkā apmierināt ES ievērojamās investīciju vajadzības, jo īpaši galvenajās stratēģiskajās nozarēs. Ņemot vērā steidzamo nepieciešamību novērst neefektivitāti ES kapitāla tirgos, Komisija atzīst, ka tai ir jāpārskata daži tiesību akti, tostarp tie, kuri ir nesen apstiprināti. Tas ir būtiski, lai novērstu pastāvīgos šķēršļus un nodrošinātu, ka reformas atbilst mainīgajai finanšu videi.

Turklāt iniciatīvas kapitāla tirgu integrācijai būs izdevīgas ES ekonomikai, tostarp uzņēmumiem, kas veicina ES stratēģisko prioritāšu īstenošanu. Publiskie resursi vien nav pietiekami, lai novērstu finansējuma trūkumu, ar ko saskaras daudzi uzņēmumi, jo īpaši MVU, jaunuzņēmumi un augoši uzņēmumi. Lai mobilizētu vairāk privātā kapitāla, ES ir ieviesusi vairākus finanšu instrumentus (piemēram, *InvestEU* un EIP fondu) un programmas Eiropas Investīciju bankas un Eiropas Investīciju fonda aizgādībā. Līdztekus šīm publiskajām iniciatīvām vislabākais veids, kā ES projektiem un prioritātēm piesaistīt privātos investorus un privāto kapitālu, ir panākt patiesu progresu labi funkcionējošu un labi integrētu ES kapitāla tirgu attīstībā.

Šķēršļi, kas pastāv finanšu pakalpojumu sniegšanai un izmantošanai pārrobežu mērogā un ir saistīti arī ar atšķirībām valstu uzraudzības praksē, joprojām kavē patiesa vienotā kapitāla tirgus izveidi, neļaujot veidot lielus likviditātes portfeļus un ierobežojot apjomradītu ietaupījumu potenciālu. Lai veicinātu tirgus integrāciju, ir vajadzīgi vērienīgāki mērķi, kas prasa apvienot politikas pasākumus dalībvalstu un ES līmenī. Kā izklāstīts uzkrājumu un investīciju savienības stratēģijā, šo darbību mērķis ir iedzīvotājiem visā ES atvieglot iespēju palielināt savu labklājību ar dalību integrētākos kapitāla tirgos, vienlaikus palielinot ES ieguldījumu spēju.

Tāpēc Eiropas Komisija nāk klajā ar vērienīgu un tālredzīgu tiesību aktu priekšlikumu kopumu⁹ šo šķēršļu novēršanai, lai atvieglotu investoru piekļuvi plašam ieguldījumu iespēju klāstam un ļautu uzņēmumiem piesaistīt kapitālu pārrobežu mērogā. Šīs ļoti apjomīgās tiesību aktu paketes īstenošana tikai deviņus mēnešus pēc tās paziņošanas uzkrājumu un investīciju savienības stratēģijā uzsvēr iniciatīvas politisko nozīmi un steidzamību. Paketē galvenā uzmanība ir pievērsta priekšlikumiem novērst šķēršļus, kas sadrumstalo vienoto tirgu vairākos svarīgos tirgus segmentos, tostarp tirdzniecības, pēctirdzniecības un aktīvu pārvaldības segmentos, vienlaikus arī veicinot inovāciju un uzlabojot uzraudzību šajās jomās.

Komisija atzīst, ka ir jānovērš arī citi šķēršļi tirgus integrācijai, piemēram, atšķirības tiesiskajā regulējumā, kas reglamentē nodokļus, uzņēmējdarbības tiesības, maksātnespēju un vērtspapīrus, lai akcionāri varētu izmantot savas tiesības pāri robežām. Komisija ierosinās 28. režīmu uzņēmumiem, kas darbojas vienotajā tirgū, un var apsvērt papildu iniciatīvas šajās jomās. Komisija 2026. gadā publicēs arī visaptverošu ziņojumu par banku sistēmas stāvokli

ka šāds priekšlikums varētu palīdzēt pārvarēt tirgus sadrumstalotību ES. Tajā atbalstīts Komisijas nodoms ierosināt pasākumus, lai stiprinātu uzraudzības konverģences instrumentus un padarītu tos efektīvākus, un panākt vienotāku kapitāla tirgu tiešo uzraudzību, nododot konkrētus uzdevumus ES līmenī.

⁸ Uzkrājumu un investīciju savienība balstās uz progresu, kas jau panākts saskaņā ar diviem kapitāla tirgu savienības rīcības plāniem, un paralēliem centieniem attīstīt banku savienību: Eiropas Komisija, “Rīcības plāns kapitāla tirgu savienības izveidei”, COM(2015) 468 final, 2015. gada 30. septembris, un “Kapitāla tirgu savienība cilvēku un uzņēmumu labā – jauns rīcības plāns”, COM(2020) 590 final, 2020. gada 24. septembris.

⁹ Sīkāku informāciju par priekšlikumu sarakstu skatīt papildinājumā.

vienotajā tirgū, tostarp nozares konkurētspējas novērtējumu, kas sniegs informāciju pozitīvai un uz nākotni vērstai reformu programmai arī banku nozarē. Šī pakete atbilst Vienotā tirgus ceļvedim 2028. gadam, par kuru Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena paziņoja 2025. gada runā par stāvokli Savienībā, un plašākiem Komisijas centieniem attīstīt Eiropas tirgus, samazinot šķēršļus, kas ietekmē preces, pakalpojumus, cilvēkus un kapitālu¹⁰.

2. Patiesa vienotā kapitāla tirgus izveide: šķēršļu novēršana integrētiem tirgiem un piekļuves vienkāršošana uzņēmumiem un iedzīvotājiem visā ES

Šķēršļus integrētiem kapitāla tirgiem rada atšķirības regulatīvajās pieejās, kas bieži vien atspoguļo rīcības brīvības izmantošanu ES direktīvu transponēšanā un interpretēšanā, kā arī atšķirīgas pieejas uzraudzībai. Šie šķēršļi nevajadzīgi sarežģī finanšu tirgus dalībnieku pārrobežu darbības. Šīs tiesību aktu paketes mērķis ir novērst šādus šķēršļus galvenajos kapitāla tirgus segmentos, ļaujot uzņēmumiem vieglāk piesaistīt kapitālu un nodrošinot ieguldītājiem plašāku piekļuvi plašam investīciju un pakalpojumu klāstam. Tirgus integrācijas šķēršļu likvidēšanai ir jābūt kopīgam darbam gan ES, gan valstu līmenī, un galu galā tam vajadzētu būt tirgus virzītam procesam. Integrācija ir jāpanāk, tajā pašā laikā saglabājot finanšu stabilitāti, tirgus integritāti un investoru aizsardzību un tādējādi nodrošinot, ka ES finanšu tirgus joprojām ir drošs un noturīgs.

Vienkāršošana, jo īpaši administratīvā sloga samazināšana, ir ļoti svarīga uzņēmumiem un investoriem. Attiecīgi šajā paketē galvenā uzmanība ir pievērsta arī regulatīvo prasību racionalizēšanai, lai padarītu pārrobežu darbības izmaksu ziņā efektīvākas. Vienkāršošana tiks panākta vairākos veidos: dažu noteikumu pārveide no direktīvām uz regulām; valsts noteiktu pārmērīgas reglamentēšanas pasākumu ierobežošana; 2. līmeņa pilnvarojumu precizēšana; uzraudzības pasākumu, kas pārklājas, ir dārgi un neefektīvi, racionalizēšana; un vispārīgāk – ES un valstu regulējumos tirgus operatoriem un investoriem pastāvošo šķēršļu novēršana. Lieki piebilst, ka paties vienotais kapitāla tirgus, kas ir brīvs no šķēršļiem un ko atbalsta efektīva un saskaņota uzraudzība, pats par sevi jau būtu būtisks vienkāršojums iedzīvotājiem un uzņēmumiem visā ES.

Šī pakete ir vērsta uz to šķēršļu novēršanu¹¹, kas izriet no noteikumiem un uzraudzības pieejām visā kapitāla tirgus ekosistēmā. Finanšu tirgus infrastruktūras ir būtiskas kapitāla un pakalpojumu brīvai aprītei, bet tās turpina darboties lielā mērā izolēti, ierobežojot sinerģiju un radot dārgu dublēšanos. Aktīvu pārvaldības nozare joprojām ir ļoti sadrumstalota, un daudziem valstu fondiem trūkst vajadzīgā mēroga, lai konkurētu ar daudz lielākiem fondiem, kas darbojas ES, bet atrodas trešās valstīs. Šī visaptverošā pieeja nodrošina, ka pakete aptver kapitāla tirgus finansēšanas pamatu, kas kalpo kā būtisks kanāls, sasaistot investorus ar uzņēmumiem, kas meklē finansējumu.

2.1. Visaptveroša rīcība virzībā uz kapitāla tirgus integrāciju

Pasākumi, ar ko likvidēt šķēršļus grupām. Visās nozarēs, uz kurām attiecas šī tiesību aktu pakete, grupas, kas darbojas dažādās dalībvalstīs, bieži saskaras ar dublējošām regulatīvajām prasībām, galvenokārt nepietiekami saskaņotu noteikumu dēļ. Šī sadrumstalotā regulatīvā vide ir neefektīva, jo uzņēmumiem ir jāiegulda ievērojami resursi, lai orientētos dažādos tiesiskajos regulējumos, bieži vien dublējot centienus un atbilstības nodrošināšanas pasākumus katrā

¹⁰ COM(2025) 500 final – Vienotais tirgus: Eiropas vietējais tirgus nepastāvīgā pasaulē. Stratēģija, kā vienoto tirgu padarīt vienkāršu, netraucētu un spēcīgu.

¹¹ Sīkāku informāciju skatīt ietekmes novērtējumā par tirgus integrāciju un uzraudzību.

dalībvalstī, kurā tie darbojas. Šī neefektivitāte kavē optimālu resursu sadali un sinerģiju grupās. Daudzi resursi, ko finanšu pakalpojumu uzņēmumi varētu atvēlēt vērtības radīšanai, izaugsmei un inovācijai, tiek novirzīti, lai pārvaldītu regulatīvos sarežģījumus, kā rezultātā palielinās pamatdarbības izmaksas, kas galu galā tiek novirzītas galalietotājiem un investoriem. Šīs paketes mērķis ir likvidēt šīs problēmas, novēršot nevajadzīgu regulējuma dublēšanos un atšķirības, nevājinot finanšu pakalpojumu grupu finansiālo stabilitāti vai investoru aizsardzību. Tas padarīs tirgus efektīvākus, samazinās pamatdarbības izmaksas un ļaus finanšu pakalpojumu uzņēmumiem piedāvāt konkurētspējīgākus pakalpojumus un produktus ES investoriem.

Pasākumi, ar ko likvidēt šķēršļus pases piešķiršanai. Šīs tiesību aktu paketes mērķis ir arī nodrošināt, ka pases piešķiršana darbojas efektīvi, lai atvieglotu operācijas visās dalībvalstīs. Pamatojoties uz pakalpojumu sniegšanas brīvības un brīvības veikt uzņēmējdarbību principiem, pasu piešķiršanai būtu jāļauj ieguldījumu fondiem un finanšu pakalpojumu sabiedrībām, kas saņēmušas atļauju vienā ES dalībvalstī, netraucēti tirgot savus produktus un piedāvāt savus pakalpojumus visā vienotajā tirgū bez nepieciešamības ievērot papildu valsts noteikumus vai saņemt atļaujas katrā dalībvalstī. Mērķis ir vienkāršot procesus un uzlabot piekļuvi tirgum, palielinot iespējas uzņēmumiem un investoriem visā ES. Tomēr praksē pašreizējā pasu piešķiršanas sistēma nedarbojas tik efektīvi, kā paredzēts, un ir iespējami uzlabojumi. Nekonsekventa noteikumu piemērošana valstu iestādēs un nepamatotas papildu valsts prasības daudziem uzņēmumiem joprojām padara pasu piešķiršanu par teorētisku iespēju, nevis funkcionālu instrumentu. Šī problēma ir īpaši aktuāla regulētiem tirgiem, centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem (CVD), pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU) un alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem (AIFP), kas tirgo alternatīvo ieguldījumu fondus (AIF) visā ES. Pilnībā funkcionējošas ES pases trūkums ir neizmantota iespēja. Pasākumi efektīvas atļauju piešķiršanas īstenošanai un pārrobežu darbības atvieglošanai ietver skaidrākus noteikumus par pasu piešķiršanu tirdzniecības vietām un CVD, jauno Eiropas mēroga tirgus operatora licenci¹², jauno pasu piešķiršanas režīmu PVKIU fondiem un AIF¹³ un iespēju uzņēmumiem emitēt vērtspapīrus pārrobežu mērogā¹⁴. Šie pasākumi vienkāršos ienākšanu vienotajā tirgū, samazinās darbības izmaksas un atvieglos investoriem un uzņēmumiem kapitalizāciju patiesi vienotā tirgū.

Pasākumi, ar ko likvidēt šķēršļus starpsavienojumiem. Paketes mērķis ir vienkāršot ES līmeņa prasības un uzlabot starpsavienojamību. Tas tiks darīts, saskaņojot noteikumus, kas saistīti ar atļauju izsniegšanu, operācijām, saziņu un tirdzniecību tirdzniecības vietām, centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem un aktīvu pārvaldītājiem. Tiks uzlaboti pašreizējie norēķinu instrumenti, un ES norēķinu infrastruktūrām būs jāspēj veikt norēķinus *TARGET 2* vērtspapīriem (*T2S*)¹⁵ tajās valūtās, kurās tās piedāvā norēķinus. Turklāt pakete stiprinās atvērtās piekļuves pasākumus un vienkāršos brokeru tiešu piekļuvi tirdzniecības vietām. Vienkāršotas un saskaņotas prasības samazinās atbilstības nodrošināšanas izmaksas un ļaus tirgus dalībniekiem efektīvāk darboties visā ES.

¹² Tiks ieviesta jauna licence "Paneiropas tirgus operatori", kas paredzēta pārrobežu tirgus operatoriem, lai ļautu tirdzniecības vietām darboties vairākās dalībvalstīs, pamatojoties uz vienu licenci.

¹³ Jauns "pases piešķiršanas pēc atļaujas saņemšanas" režīms piešķirs PVKIU fondiem un AIF (ar to AIFP starpniecību) tūlītēju vienotā tirgus piekļuvi to izvēlētajām dalībvalstīm pēc atļaujas saņemšanas.

¹⁴ Lai uzlabotu emisijas brīvību, tiks ierobežota dalībvalstu iespēja emitentiem noteikt papildu prasības, kas darbojas kā šķērslis pārrobežu emisijai.

¹⁵ T2S ir 2015. gadā izveidota un Eurosistēmas pārvaldīta platforma, kas piedāvā saskaņotus un racionalizētus vērtspapīru norēķinus, izmantojot centrālās bankas naudas līdzekļus, lai atvieglotu norēķinus starp CVD.

Pasākumi, ar ko novērst šķēršļus SVT inovācijai. Šajā paketē ir uzsvērtā arī inovācijas nozīme finanšu nozarē, jo īpaši izmantojot sadalītās virsgrāmatas tehnoloģiju (SVT). Šīm inovācijām ir potenciāls uzlabot finanšu pakalpojumus iedzīvotājiem un uzņēmumiem visā ES. Tāpēc ar paketi groza spēkā esošos tiesību aktus, lai novērstu šķēršļus un sarežģījumus, kas kavē SVT ieviešanu ES finanšu nozarē. Pārskatītais SVT izmēģinājuma režīms palīdzēs plaši eksperimentēt ar SVT, vienlaikus sniedzot vērtīgu pieredzi turpmākās politikas veidošanai. Papildus SVT izmēģinājuma režīma darbības jomas un elastības paplašināšanai pakete modernizēs pēctirdzniecības tiesību aktus, lai labāk pielāgotos jaunajām tehnoloģijām.

Novēršot šīs nepilnības, nodrošinot pasu piešķiršanas raitu darbību, ļaujot vairākās dalībvalstīs aktīvām grupām racionalizēt savas darbības un veidot sinerģiju, uzlabojot starpsavienojumus un veicinot SVT inovāciju, šīs paketes mērķis ir atraisīt šos iespējamus ieguvumus, tādējādi sniedzot reālu stimulu ES kapitāla tirgiem.

2.2. ES uzraudzības uzlabošana: tirgus integrācijas un izvēršanas stūrakmens

Integrēta ES uzraudzības struktūra ir būtiska, lai atbalstītu finanšu pakalpojumu vienoto tirgu. Finanšu pakalpojumu uzņēmumiem, kas darbojas vienās un tajās pašās jomās, vajadzētu būt iespējai sniegt savus pakalpojumus un veikt darbības visā ES bez šķēršļiem, ko rada atšķirīgas uzraudzības pieejas, kas sadrumstalo tirgu. Pašlaik uzraudzības darbības nav vienlīdz paredzamas visā ES un holistiski nenovērtē pakalpojumu sniedzēju pārrobežu darbības. Apvienojumā ar Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei (EVTI) pieejamo esošo uzraudzības konverģences instrumentu nepietiekamu izmantošanu šādi uzraudzības šķēršļi palielina pārrobežu uzņēmējdarbības izmaksas, rada juridisko nenoteiktību un nevienlīdzīgus konkurences apstākļus un kopumā apgrūtina un sadārdzina ieguldījumus ES.

Jaunas EVTI uzraudzības jomas. ES uzraudzības sistēmai ir jāattīstās līdz ar tirgus integrācijas padziļināšanos. Uzraudzības pilnvaru apvienošana ES līmenī veicinās dziļāku tirgus integrāciju un sekmēs kapitāla tirgu netraucētu un efektīvu darbību, jo tiks novērsti šķēršļi un palielināsies pārrobežu darbība. Uzraudzības reforma ietvers tiešas uzraudzības pienākumu nodošanu EVTI attiecībā uz konkrētām nozīmīgām un pārrobežu vienībām tirdzniecībā un pēctirdzniecībā¹⁶, kā arī vienībām jaunās jomās, piemēram, kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzējiem. Valstu iestādēm būtu jāatbalsta EVTI tās tiešās uzraudzības uzdevumu veikšanā. EVTI būs arī lielāka loma lielu aktīvu pārvaldītāju grupu un ieguldījumu fondu¹⁷ uzraudzības konverģencē un koordinēšanā vienotajā tirgū. Šī uzraudzības pasākumu reforma atvieglos vienotā noteikumu kopuma izpildi, nodrošinās visaptverošu pārskatu, atvieglos uz informāciju balstītu lēmumu pieņemšanu un ļaus pēc iespējas efektīvāk izmantot resursus. Lai ņemtu vērā EVTI paplašināto lomu, ir jāpārskata tās pārvaldība, tostarp ar jaunizveidotu valdi¹⁸, un jāizstrādā ilgtspējīgs, taisnīgs un pielāgojams finansēšanas modelis.

¹⁶ Lai noteiktu, uz kurām vienībām attiecas tiešā uzraudzība, ir izstrādāts skaidru kritēriju kopums, ņemot vērā CDP, CVD un tirdzniecības vietu lielumu/sistēmisko nozīmi un pārrobežu darbību vai Paneiropas mēroga grupas dimensiju. Turklāt, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, EVTI uzraudzība attiektos arī uz CVD, kas ir daļa no grupas, kurā ir vismaz viens loceklis, uz kuru attiecas EVTI uzraudzība. Tāpat visas tirdzniecības vietas, kas darbojas grupā, uz kuru attiecas EVTI uzraudzība, būtu pakļautas EVTI uzraudzībai.

¹⁷ EVTI rīcībā esošie jaunie instrumenti un mehānismi, ar ko novērst šķēršļus pārrobežu darbībai, ietver pilnvaras kopā ar VKI organizēt aktīvu pārvaldītāju kopīgu novērtēšanu grupas līmenī un sadarbības platformu izveidi, vienlaikus stiprinot EVTI saistošo starpniecības lomu, ko tā varētu īstenot arī pēc savas iniciatīvas. Papildus šīm pilnvarām EVTI ir arī jāuzsāk mediācija skaidri noteiktos gadījumos, nodrošinot tās efektīvu izmantošanu.

¹⁸ Uzraudzības lēmumus pieņemtu jaunizveidota valde, kuras sastāvā būtu neatkarīgi locekļi, izmantojot iebildumu neizteikšanas procedūru, ko ievēro uzraudzības padome.

EVTI uzraudzības konverģences instrumenti. Paketes mērķis ir arī uzlabot esošo EVTI uzraudzības konverģences instrumentu izmantošanu un efektivitāti, piemēram, attiecībā uz Savienības tiesību aktu pārkāpumu procedūru, vēstulēm par pasākumu neveikšanu, salīdzinošo izvērtēšanu, domstarpību izšķiršanu starp kompetentajām iestādēm un uzdevumu un pienākumu deleģēšanu. Tajā ierosināti jauni horizontālie rīki, piemēram, sadarbības platformas un mehānisms savstarpējai palīdzībai starp valstu uzraudzības iestādēm, lai atvieglotu naudas sodu pārrobežu piedziņu. Turklāt EVTI ir piešķirtas jaunas konverģences pilnvaras, lai nodrošinātu pārrobežu finanšu pakalpojumu efektīvu uzraudzību un palielinātu uzticēšanos pasu piešķiršanas sistēmai. Jaunās pilnvaras ļaus EVTI pieprasīt kompetentajām iestādēm sniegt atzinumu un pieprasīt korektīvus pasākumus nopietnu uzraudzības nepilnību gadījumā un apturēt vienības tiesības sniegt pārrobežu pakalpojumus, ja tā ir izdarījusi nopietnu ES tiesību aktu pārkāpumu.

Makroprudenciālā uzraudzība un riska uzraudzība. Visbeidzot, lai vairotu uzticēšanos nebanku finanšu sektoriem, Komisija atzīst, ka visā finanšu sistēmā ir vajadzīga holistiska, vienkāršāka un labi koordinēta makroprudenciālā uzraudzība un riska uzraudzība. Komisija apspriedās ar ieinteresētajām personām¹⁹ par esošā regulējuma piemērotību tādu sistēmisko risku atklāšanai un pārvaldībai, kas izriet no nebanku finanšu starpniecības darbībām, ņemot vērā pieaugošo sarežģītību un savstarpējo saistību starp bankām un nebankām. Tā rezultātā papildus šai paketei Komisija apsver mērķtiecīgas darbības 2026. gadā, lai stiprinātu makroprudenciālo uzraudzību un uzlabotu ES finanšu sistēmas noturību.

Tirgus integrācijas un uzraudzības pakete pievēršas EVTI lomai, kas ir par vērtspapīriem un tirgiem atbildīgā iestāde; šobrīd šīs jomas ir ES vissteidzamākā prioritāte. Tomēr uzkrājumu un investīciju savienība aptver arī citas ES finanšu sistēmas nozares, kurām var būt vajadzīgas turpmākas reformas, lai palielinātu citu Eiropas uzraudzības iestāžu lomu un vēl vairāk stiprinātu finanšu uzraudzību ES.

3. Visu ieinteresēto personu rīcības nepieciešamība

Uzkrājumu un investīciju savienība ir ES iestāžu, dalībvalstu un tirgus dalībnieku kopīga atbildība, un tai ir vajadzīga visu ieinteresēto personu apņemšanās un kopīga rīcība ilgtermiņā. Lai gan ir vajadzīgi ES līmeņa pasākumi šķēršļu novēršanai vienotajā tirgū, tie būtu jāpapildina ar darbībām valstu līmenī. Eiropas Komisija ir apņēmusies izlēmīgi vērsties pret nelikumīgu praksi un valstu noteikumiem, kas nepamatoti kavē tirgus integrāciju un pārrobežu darbību. Īstenojot ES tiesību aktus un jo īpaši ES pamatbrīvības, Komisija nodrošinās, ka tiek pilnībā īstenoti un ievēroti visi noteikumi, kas ir taisnīga un atvērta iekšējā kapitāla tirgus pamatā.

Nozīmīga loma ir arī Eurosistēmai, īpaši pēctirdzniecības jomā. Tas jo īpaši attiecas uz *Target2* vērstpapīru (*T2S*) izmantošanas veicināšanu vērtspapīru norēķinos. Turpmāki saskaņošanas un integrācijas centieni, kuru pamatā ir minētās kopīgās platformas izmantošana, varētu būtiski veicināt uzkrājumu un investīciju savienības attīstību. To varētu atbalstīt arī, palielinot to valūtu skaitu, kuras *T2S* apkalpo sadarbībā ar šo valūtu emisijas centrālajām bankām, un nodrošinot centrālās bankas naudas norēķinu saderību ar jauno tehnoloģiju, piemēram, SVT, izmantošanu. Vienlaikus Komisija aicina Eurosistēmu izpētīt, vai izmaiņas *T2V* pakalpojumu cenu noteikšanā un *T2V* pārvaldībā varētu palielināt šīs platformas izmantošanu un veicināt lielāku efektivitāti un inovāciju. Komisija aicina Eurosistēmu un ECBS kopumā turpināt

¹⁹ https://finance.ec.europa.eu/document/download/db0e482b-12b8-43d5-ad8d-b54e6af4b315_en?filename=2024-non-bank-financial-intermediation-summary-of-responses_en.pdf

centienus saskaņot vērtspapīru norēķinu un aktīvu apkalpošanas standartus, kā arī aicina tirgus dalībniekus pēc iespējas ātrāk īstenot saskaņotos standartus, par kuriem panākta vienošanās.

Visbeidzot, arī finanšu nozarei ir jāpilda sava loma, nodrošinot ierosināto darbību savlaicīgu ieviešanu un veicinot tirgus virzītas iniciatīvas, kas atbalsta uzkrājumu un investīciju savienības mērķus.

4. Secinājums

Eiropas Komisija ir izlēmīgi reaģējusi uz augstākā politiskā līmeņa aicinājumiem veikt vērienīgus pasākumus, lai pilnībā uzlabotu ES konkurētspēju un stāvokli pasaulē. Uzkrājumu un investīciju savienībai būs izšķiroša nozīme, lai radītu turpmākas iespējas ES iedzīvotājiem netraucēti ieguldīt kapitāla tirgos, palielinātu konkurētspēju, ļautu tirgus spēkiem virzīt finanšu tirgu attīstības un integrācijas procesu un tādējādi radītu dziļākus kapitāla kopfondus ES ekonomikas finansēšanas atbalstam. Šis tiesību aktu iniciatīvu kopums vērtspapīru tirdzniecības un pēctirdzniecības, aktīvu pārvaldības un uzraudzības jomā būs ļoti svarīgs, lai uzkrājumu un investīciju savienības stratēģija kopumā būtu sekmīga. Ierosinātie pasākumi ir papildinoši, un būs svarīgi saglabāt paketes integritāti un saskaņotību. Paketē ES tiesiskā un uzraudzības regulējuma modernizācija ir apvienota ar rīcību, kuras mērķis ir nodrošināt atbilstību minētajam regulējumam. Tā ir kopīga atbildība, kas prasa ES iestāžu, dalībvalstu un privātā sektora ieinteresēto personu kopīgu rīcību.

Ir ļoti svarīgi izmantot pašreizējo politisko impulsu, lai likvidētu sen pastāvošos šķēršļus kapitāla tirgus integrācijai. Komisija aicina Eiropas Parlamentu un dalībvalstis ātri un efektīvi risināt sarunas par šo paketi un saglabāt tās integritāti, saskaņotību un vērienīgumu. Tādējādi šī pakete sniegs ļoti nepieciešamus un taustāmus ieguvumus visiem iedzīvotājiem un uzņēmumiem visā ES.

Papildinājums. Tiesību aktu pakete

Tiesību aktu pakete par tirgus integrāciju un uzraudzību ietver trīs tiesību aktu priekšlikumus, un tie ir šādi:

1) Pamatregula

Ar pamatregulu groza šādus spēkā esošus ES kapitāla tirgus tiesību aktus:

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1095/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi);
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 648/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, centrālajiem darījumu partneriem un darījumu reģistriem;
- Regula (ES) Nr. 600/2014 attiecībā uz tirdzniecības vietu darbībai piemērojamo noteikumu saskaņošanu, tirdzniecības vietu uzturētāju pārrobežu pakalpojumu sniegšanas atvieglošanu, konsolidētu datu lenšu turpmāku izstrādi un šķēršļu novēršanu savstarpējai piekļuvei starp tirdzniecības un pēctirdzniecības infrastruktūrām;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 909/2014 (2014. gada 23. jūlijs) par vērtspapīru norēķinu uzlabošanu Eiropas Savienībā, centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/2365 (2015. gada 25. novembris) par vērtspapīru finansēšanas darījumu un atkalizmantošanas pārredzamību;
- Regula 2019/1156/ES attiecībā uz ieguldījumu fondu pārrobežu tirdzniecību;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 2021/23 par centrālo darījumu partneru atvēršanas un neregulējuma režīmu;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/858 par izmēģinājuma režīmu tirgus infrastruktūrām, kuru pamatā ir sadalītās virsgrāmatas tehnoloģija;
- Regula (ES) 2023/1114 attiecībā uz atļauju piešķiršanu kriptoaktīvu pakalpojumu sniedzējiem un to uzraudzību vienotajā tirgū;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1060/2009 (2009. gada 16. septembris) par kredītreitingu aģentūrām;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1011 (2016. gada 8. jūnijs) par indeksiem, ko izmanto kā etalonus finanšu instrumentos un finanšu līgumos vai ieguldījumu fondu darbības rezultātu mērīšanai;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/2402 (2017. gada 12. decembris), ar ko nosaka vispārēju regulējumu vērtspapīrošanai un izveido īpašu satvaru attiecībā uz vienkāršu, pārredzamu un standartizētu vērtspapīrošanu;
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/2631 (2023. gada 22. novembris) par Eiropas zaļajām obligācijām un fakultatīvu informācijas atklāšanu attiecībā uz obligācijām, ko tirgo kā vides ziņā ilgtspējīgas, un ar ilgtspēju saistītām obligācijām; kā arī
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 2024/3005 (2024. gada 27. novembris) par vides, sociālo un pārvaldības (VSP) reitingu noteikšanas darbību pārredzamību un integritāti.

2) Pamatdirektīva

Ar pamatdirektīvu groza šādus ES kapitāla tirgus tiesību aktus:

- Direktīva 2009/65/EK un Direktīvu 2011/61/ES attiecībā uz PVKIU, pārvaldības sabiedrību un AIFP tirgus integrāciju un uzraudzību un depozitāriju pakalpojumu sniegšanu; kā arī
- Direktīva 2014/65/EK attiecībā uz to noteikumu saskaņošanu, kas piemērojami atļauju piešķiršanai regulētiem tirgiem un tirdzniecības vietu darbībai.

3) Norēķinu galīguma regula

- Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par norēķinu galīgumu un ar ko atceļ Direktīvu 98/26/EK un groza Direktīvu 2002/47/EK par finanšu nodrošinājuma līgumiem.